
ГІЛЯРІЙ МАКУХ

БРАЗИЛІЙСЬКІ СПІВОМОВКИ.

ВІРШОВАНА ПРОЗА

НА КЛАДОМ АВТОРА

УНІОН ДА ВІКТОРІЯ — 1925

**ДРУКАРНЯ УКРАЇНСЬК. СОЮЗУ В БРАЗИЛІЇ „ЛІДІЯ“
УНІОН ДА ВІКТОРІЯ — ПАРАНА**

1. Заспів.

Взяли в аренду небо й Бога,
Христа замкнули в зимний храм,
Самі-ж засіли край порога,
Розклавши свій „духовний“ крам.

Зробились земними божками,
На місце Бога з небеси,
Й ведуть туманними стежками
Синів небесної краси.

Торгують: скверними руками
За гроші небо продають —
Самі-ж священними чарками.
Ласуючи, розпусту пють.

І посміхаються з отари,
Що боготворить крамарів,
Видумуючи вічні кари
Для битих горем злидарів.

Самі-ж невірством в душу й Бога
Звільнились від гріхів і кар.
Одна у них журба й тривога:
Це провітдіння божий дар.

Бо знають, що на райським дереві
Таємне яблуко росте,
Що дасть відвагу злидареві
І він їх сміття вимете.

Що він порве старі окуви
Брехні, митарства, рабства й тьми
І ангел правди та любови
Христові освятить храми.

2. Папугай-місіонар.

(Забув, де).

Був в отця (забув, в котрого)
Страх набожний папугай!
Не пропустить вам нікого;
Заганяє всіх у рай.

Але бачив, що в оселі
Нікого вже навертатъ.
Всі немов на карузелі
Вміють в церкві танцюватъ.
І махнув в ліси набожний
Папугай-місіонар,
Щоб і там в народ безбожний
Просвітління внести дар.

Де зустріне папугая —
„Грішник! грішник!“ верещить.
Так, що в пташиному раю
Скрізь від грішників лящить.

Та глузують з його слова
Птахи, грішники старі;
Гомонить місійна мова
Наче вітер в димарі.

Але йде старий запека,
Затверділий грішник Клим.
Що від сповіді здалека
Утікав еше малим.

Чує здалі слово боже
З мудрих уст місіянара
І тривоги скрить не може
И шепче: „Що це за мара?
Вже і птахи з ліса знають,
Що в душі моїй сидить?
Й папугаї мене лають
І беруться вже судити!“
Дав пятам чим скорше знати
І отцю під ноги бух!
І давай йому шептати
Все чим був нечистий дух.
З того можуть всі пізнати,
(Навіть мули у шляях),
Як то тяжко навертати
Грішників на правий шлях.

3. Рибкове полювання.

(Прудентопіль).

Балювалися скромненько
Нищі (розумом) черці
І хильнули так гарненько,
Що сиділи мов мерці.
Дим із чубів їх священних
Мов з кадильниць в гору гнав.
І ніхто би сокрушенних
Лиць чернечих не пізнав.
Щезла з лиць святців облуда ---
Поїндичились зозсім,
Так що й Рибка, хлоп, приблуда,
В очи глумився їм всім.

Гнівало це Кривоноса
Й гостя він почастував
Так, що миттю з його носа
Вилився червоний став.
--- „Ах, ти попе!“ --- фірман крикнув,
Від медку набравшись сил.
І за ніс всечесний смикнув
Так, що ніс зарився в пил.
Позбирався піп з бідою
І кричить: „Ти хло' здурів?
Жартував же я з тобою:
Полював на комарів!
— „Вибачайте, всечеснійший!
Я ж хіба життя не варт?
В мене звір був ще страшнійший:
Звір біблійний — це не жарт!

4. Зразкова сповідь.

(*Антоніо Кандідо*).

Сповідався дядько Босий
Й не було гріхам кінця.
Слухав пильно Кривоносий,
Як пристало на ченця.
Врешті грішник зупинився.
— Що вще? Кажи бо, ну!“
Дядько трохи відхилився
Й каже: „Часом ще клену“.
— „Що? кленеш!... Це гріх, небоже!
Слід наймити парастас.
Що то хлоп! клене!... Й кого же?“
— „А кого ж би, як не вас?...“

— „Що! мене?... А грім на тебе!“
Й пенітента *) в писок трас!
Дядько показав на небо
Й каже: „Отче, парастас?...“
— „Стулиш, хаме! Ти до кого!
Марш! розгрішення нема!“ —
— „Як нема! чому? длячого?“
Дальша сповідь вже німа.
Покінчили діло з Богом:
Не минувся і момент,
Як найшлися за порогом
Сповідник і пенітент.
Довго сповідь відбували
І дісталоя обом.
Стілько в чубів назмітали,
Що хоч мести помелом.

5. В діл, чи в гору?

(*Titre*).

Чи чували ви про славний
Город наш Терпібіда?
Город лепський, стародавний,
Многолюдний, хоч куда!
Має душ з дітьми в колисці,
Як не милюсь, найцять сім.
Тільки їсти в одній мисці —
Але хто догодить всім?
Не з'єднає й папська фана
Правовірних християн.
Цей волить отця Івана,
Другий пре до василіян.

*) сповідаючийся.

І пасуть покірне стадо
Два церковні пастухи.
Цему щось з овечок впаде
Й тому хоч на лантухи.
І як хто, припавши пилом,
Втратить до життя терпець,
То й тоді з хрестом, з кадилом
Є до вибору отець.
Ба, та треба піклуватись
Ще й покійними нераз!
Як же двом їм подаватись
На кладовище ураз?
Вистроїв своїм покійним
Місце сну отець Іван —
Ну й скажіть, чи міг спокійним
Бути Чин Василян?
Й Богу слава, в нас доволі
Для покійних місця є!
Перший цвинтар є на долі,
Другий вище льот псує.
І як часом завітає
З наших душ котра у рай,
То святий Петро питає:
„В діл, чи в гору? - Вибірай!“

6. Осел у василіянській школі.

(Прудентопіль).

Приловив ігумен бура, *)
Що шукав мудрця, що вчить.

*) осел,

(Вже така в осла натура:
Він до школи аж пищить!).
Привели осла до стада
Й випалили знак: В. В.
Навіть і Варварка рада,
Що ослище відживе.
Та й навчиться тут дечого,
Бо професорів не брак.
Хоче вчитись — так длячого?
Нині вчений вже й жебрак.
Вчиться бурро без упину
У премудрого Федька,
А „добродій“ чеше спину —
Шнура з рук не випуска'.
Аж іде властитель бурра —
Глипнув крізь священний тин
І застив: ослище дура
Поступив в чернечий чин!
— „Що це знов? Я протест вношу
І бурріня гоню вон!“
— „Добре, — рік отець — лиш прошу
Заплатіть нам за пенсон“.
Взяв всечесний по пів міля *)
За цілих стонайцять днів;
Розписався і з похміля,
Серед радощів спянів.
— „А тепер — кабокльо каже —
Труд осла — неправда? — Бень **)
Заплатиж, проклятий враже
Пятку за кождіський день!“
Каятись було ніколи:
Заплатив, а враз прирік,
Що чужих ослів до школи
Не ловитиме по вік.

*) мільрайс, **) гаразд!

7. Жертва знання.

(Грасема).

Наш отець не в тімя битий;
Та й цікавиться він всим.
Він у курсі всіх „собитий“.
Ось вам „гумен“ Гарасим!
Хоч би вам яка дурниця,
Він пронюхає живцем.
Навіть знає, чи спідниця
Рівна сподом і лицем.
Але вчить сама природа:
Як ти швець, то й будь шевцем!
От і склалася пригода
З Гарасимом панотцем.
Захотілося гульвісу
Знати силу анілін*)
І підняв він занавісу
Вище бабиних колін.
Втім вколола бабу муха
І вона ногою трас!
Покотився піп без духа
І за ніс вхопився враз.
Ледво-ледво встав на ноги
І поплився чворачком.
І з тих пір для остороги
Ніс у нього став гачком.
Хто погляне, спустить очи
На зразок сестер-черниць.
І під носом заворкоче:
„Геть з руками від спідниць!“

*) хемічні фарби

8. Сповідь мерців.

(*Ірасема*),

Пішла баба з синоюю
Сповідатися -- до дня.
Сяв ще місяць над горою,
В росах спала ще пташня.
Сіли край порога храму
І нагадують гріхи.
Враз невістка шепче: „Маму!
Гляньте, он в отця страхи!“
Дивляться — виходить біла
Дівчина з монастира.
Молодиця задубіла
Й шепче: „Що це за мара?“
— „Ти не знавш, — баба каже —
Що нечистий дух мерця,
Як на землю ніч заляже,
Йде на сповідь до отця?“
— „Он воно, а я й не знала!
Хай же їй Господь простить!...“
А по хвилі запитала:
„Хто ж сю душу причастить?....“

9. Ревний сповідник.

(*Антоніо Кандідо*).

Приступила молодиця
До сповідниці й тремтить.
Приклякає, як годиться,
І смиренно шепотить:

— „Оскоромилася, пила,
Лаялася...“ — „Пропадай! —
Гримнув монах Клим Кропило
І про небо й не гадай!“

Йдуть і другі, приклякають
І ще швидче в свояси
Від сповідниці тікають,
Опускаючи носи.

Радяться в кутку невісти,
Що їм діяти з отцем.

І рішили перелізти

В райські двері хоч хильцем.

Порішили і простують
До сповідниці шнурком;
Забувають, що жартують
З панотцевим кулаком.

Першою іде Макрина,
(Бабський збір осьтак рішив).

Монах крикнув: „Ну, Марина!
Що твій писок нагрішив?“

— „Я, вгомосць, ані пила,
Ні скоромилася в піст...“
Ще невіста не скінчила
Й бух обличем на поміст.

— „Геть від сповіді, проклята! —
Гримнув Клим — Диви: свята!“ —
Грішниці немов ягнята
Кожда драла до кута.

Радяться невісти бідні:
„Що нам діяти з отцем?
Чи то ми такі послідні,
Щоб у пекло йти живцем?“

Я для вас пораду знаю:
Краще, сестри, не грішіть

Й орендатора від раю
Не турбуйте, не гіршіть.

10. Внебовзяті гроші.

(Прудентопіль).

Трийцять літ зносили вірні
Грошики отцям-майстрам;
Ждали з року в рік покірні:
Чейже стане божий храм!

Та минався рік за роком
І урвався їх терпець.

Що-ж робити? Другим боком
Повернув хитрун-отець.

„Добре — каже — церкви треба;

Ми, отці, давно за тим.

Та грөшей нам Пан Біг з неба

Не пошле дощем святим.

Що-ж! Як ревність в вас запекла,

Будем ктиторів збирать.

Хто дасть „конто“ того з пекла

Ми відмолимо стократь“. —

— „Гроші! — закричали хором —

Де-ж ті гроші, що були?“ ---

Зиркнув отчик хитрим зором

І сказав: „Були й пішли...

Ви-ж нераз від мене чули,

Що святе до неба йде.

Так і гроші — в банку були,

Ну й питатись: гроші де?!

Це святі, церковні гроші!

І щоб банк їх безчестив!?

Взяли-ж їх святі на ноші

Та й до неба. Й слід застив“.

11. Прокопове копито.

(Прудентопіль).

Негром панотець зробився
Й шусть в пайол *) на сповідь дів.

Не гадав, що там укрився,

Що Прокіп у нім сидів.

Закрадається несміло,

Мов до стада курят тхір.

Враз у пільмі загреміло

Й негр вилетів на двір.

— Гей, ловіте! — закричали

Наполохані дівки.

Негра ж поминай, як звали,

Тільки видно п'ят ківки...

Ранком церква так і ходить

Від набожних вірних слуг.

Й кожний з дива не виходить,

Звідкиля в отця цей круг.

Все чоло мов в ореолі. **)

Чи святим зробився піп?

Всі хрестяться мимоволі.

Від сміху присів Прокіп.

Покінчилася відправа

І сміхун пожартував:

„Огче, що воно за справа?

Хто вас так почастував?“

— „Ет! — відрізав преподобний —

Клята мула в мене бє“.

Посміхнувся парень злобний:

— „Ну й копито в мене є!...“

*) клуня,

**) круг світла на голові святих

12. „Ранителька“. *)

(Ріо Кляро).

Богомільна і набожна —
Лютий ворог суєти;
І святійшої не можна
З свічкою в руках найти.
Знала тільки дві дороги:
Битий шлях, що в церкву вів,
А частійше би небогу
В хаті панотця зустрів.
В церкві днює і ночує.
Лиш церковний бовкне дзвін,
Мов той кінь, що пана вчує —
Не допоможе і припін.
Отже знаєте причину,
Чом отець її любив
І „ревнительського чину“
Ревній Євці не скупив.
Цвила наче квіт лилей —
Всіх ревнительок брилянт.
Тим то і тікав від неї
Кождий хлопець-спекулянт.
Враз пішла новина в місті,
На потіху паненят,
Що ревнительці-невісті
Бузько в дарі дав близнят.
Кажуть, що як Бог допустить —
(Як заслужить хто на те) —
То і з палки кульку пустить.
Маловіри! мовчите?

*) Так називав нарід ревнительок церковних.

13. Цікавий син.

(Прудентопіль).

Син: „Тату, чом отець так дуже
У сповідниці кричать?
Їм хіба не в байдуже,
Як людиска нагрішать?“

Батько: „Ти не бачив, як часами
Пастуха бють за овець?
Так і з нашими гріхами:
Відповість за них отець“.

Син: „Як то добре, що ми маєм
Щось аж трьох василіянів!
Що на них ми поспихаєм
Кари грішних парохянів!
Добре. Щож у Порті буде,
Де отця зовсім нема?
Атже й там в грішні люде!
Хто-ж вину з них поздїйма?“

Батько: „Ти не бачив, що тудою
їздить вічно Турковин,
І вертаючи, з бідною
Двигне міх тяжких провин?“

Син: „Де-ж шукать ослів гріховних,
Як грішать самі отці?
Атже про гріхи духовних
Вже співають воробці?“

Батько: „Ет, багато хочеш знати!
Фойсу в руки та махай!
А свербить, щоб сбірвати,
Йди і Шкірпана спитай...“

14. Трапилась дурничка.

(Прудентопіль).

Станув дядько на дорозі,
Капельох зімняв в руці,
Дивиться, чи на порозі
Не покажуться отці.

Витріщився на палату,
Де панує нищета;
Затиснув у жмені плату
За акафист і пита':

„Йти, застукати злегонька,
Чи чекати й мняти чуб,
Поки рученька мягонька
Не наставиться до губ?“

В тім з вікна хтось grimнув злісно:

„Що стоїш немов теля?“

Дядькови зробилось млісно

Й він подумав: Що це я!...

Глянув до вікна несміло

Й бачить пику мов бурак.

Чує з неї прохрипіло:

„Ну й нещасний ти дурак!“

Поступив непевним кроком
(Звісно дикий з рос селюх...).

Враз поглянув косим оком

І насунув капельох.

„Гей Іване! йди сюдою!“ —

Крикнув отчик. — „Ти здурів?“

Хлоп кивнув лиш головою

Й відрубав: „Ні, я змудрів!“

І поплентався до дому,

Гріш у жмені несучи.

І гадав: Часом старому
Капне теж, не хочачи...

15. „Добродій“-мистець.

(Прудентопіль).

Наш „добродій“ Гриць Мазниця
Від ослів мистець-штукар,
(Та й ніяка тут дивниця:
З ними зріс! - додав друкар).
Як там є, сказати не можу;
Тайн чернечих не збагне.
Я лиш бачу ласку божу
І не здурите мене.
Бо дивіться, що за диво:
Хлопець на науку йде
І по році (це правдиво!)
Віслюком домів прийде.
Вуха довгі що не міра
І зігнувся мов дуга;
Скрізь порепалася шкіра
Так, немов від батога.
Та й одно сказати знає
Говорив отець Туман.
І як манну споживає
З проповідниці блахман.
Це не видумка, не казка;
Потвердить нам сам отець.
І скажіть: Не божа ласка
Наш „добродій“, молодець?

19. Кум Охрим.

(Всюди).

Ви не чули, християне,
Хто такий наш кум Охрим?
Бога бійтеся, краєне!
Щоб не знатися з старим!...
 Це головка, щоб ви знали —
 Лиш ігумен з ним рівня!
 Так і видно, що втовкали
 В неї буками знання...
Як візьме вам в руки кую,
Як вам мудрість пустить в лет,
Би на те лиш: „Що я чую?
Чи я вухами пю мед?“
 А все: „Наш отець казали“,
 Або: „Чув я від отця...“
 І щоб тиждень ви писали,
 Не списали б до кінця!
К чорту вишле Україну,
„Тилігентів“ забє в ріг,
І оберне все в руїну,
Бо: киринити не гріх...
 Діти вчити — крий нас Боже!
 Краще з шнуром під піньор...
 Він сліпий як пень — і може
 Він пе газда, не сеньор?
Ще б колись хлопчище з дуру
Взяв газету до руки!...
І з кого-ж лупити шкуру,
Як змудріють мужики?
 Навіть в церкві нас навчають,
 Що нема, як „нищий дух“.

Чим нас більше зневажають,
Тим в нас більше рабських туг.
„Хлоп“, щоб знали ви, вродився,
Мов той мула, до ярма.
Хоч би він в Парижі вчився,
Він лиш хлоп — усе дарма!
Будь покірний, дай „на боже“,
А про себе не гадай.
Що тобі твій гріш поможе,
Як отець не пустить в рай?
Так навчає всечеснійший,
(Він не дурно їздив в Рим!)
І скажіть, чи був мудрійший
Соломон, як наш Охрим!
Тож приймайте сю науку
Всі: старі і молоді,
Спину гніть, цілуйте в руку,
Мов хорти ходіть худі.
Хай над вашими хатками
Висить каменем туман;
Хай Охрим живе віками
Й хай вам буде отаман!

20. Патріоти.

(Павльо Фронтьнъ).

Два „компадри“ — справжні дуби --
Похилились на чарки
І на Ляха гострять зуби,
Затиснувши кулаки.
„Ей, коби то нам з „факами“
До Галиції зайти!...

18. Жертва любови.

(С. Катаріна).

Голод в нім провадив лови,
По кишенях вітер дув;
Ще й до того випадково
Про Бразилію почув.
 (Дармо-ж він до школи Шльоми
 Повний місяць не ходив;
 Й дармо він собі дипльоми
 „Тилігента“ не купив...)
Знав, що в Санта Катарині
Можна обманом рискнуть;
Знав і те, що „бурри“ й свині
Тут не сіють, ані жнуть.
 Ще й до ух його довівся
 Про багатства діви слух.
 Й він любовю загорівся
 І на все святе заглух.
Витуманив на дорогу
Навіть „малю“ взяв чужу,
І сказав собі: „Єй Богу,
Що когось я підстрижу!“
 Взяв під паху скрипку в міху,
 Пил віденський стрінав з ніг
 І мамкам сказав на втіху:
 „Bald in Wien sie sehen mich“.*)
Як не як, а все ж добився
Під зелену хоругов;
І за тиждень вже й топився,
Присягаючи любов.

*) Скоро в Відні ждїть мене

Повінчався по закону —
Повен чистих почувань . . .
І закликав, що до скону
Все оддасть любові на дань.
Та збудився лицар зранку,
(Пробудився на біду!)
Тигром кинувся до банку —
З „контів“ жінки ні сліду...
Кров йому застигла в тілі
Й обняла його жара.
Не минулись дві неділі
Й тесть пішов на „deus-с'arа“.
І прокляв лиху годину,
Що зродила в нім любов,
Й на лейлон пустить дружину
Без вагання був готов.
Та зате він врешті школи
Не шахровані скінчив:
Й не забуде вже ніколу,
Як то тесть його учив,
Що в Бразилії немає
На віденських свинь купця,
І що бідний той, хто знає
Спродавать лиш крам самця.
Й дармо ждуть мамки в Шенбруні *)
Свог: Нікі, тужачи.
Лицар паш пошився в хруні,
Варшавякам служачи.

*) Славний парк у Відні.

16. Ей, в'юмосць, не грішіть!

(Всюди).

Станув отчик на амвоні
Та й давай проповідать.
Стілько намолов в розгоні ---
В десять міхів не сховать.
 Було й за царя Гороха
 І за бабиний приніс;
 Врешті облизали троха
 Валігура й Кебраніс.
Ковтав це слово боже,
Наче манну, збір овець.
І міркує: що то може
Вчений здумати отець!
 Врешті, щоб овець спіймати
 У сільце своє міцне,
 Крикнув: „Навіть Божа Мати
 Мусить слухати мене!
„Я заступник Пана Бога!
Добре теє запишіть!“
В тім озвався хтось з порога.
„Ей, в'юмосць, не грішіть!“

17. Не мав щастя...

(Дорізон).

Виграв дядько на лейлоні
Двофунтову ковбасу.
Став мов кітка при бальконі
І ласує завчасу.

Враз почув на серці кригу
І війнув на нього сум.
Замість мяса дали книгу,
Ще й „кріваву“ — мов на глум.
— „Бога-ж бійтеся, панове!
Книжка чей не ковбаса!...“
— „Цитьте та ідіть здорові!
Книжка ся сама краса“.
Взяв „Криваву Книгу“ в руки
І поплентався домів.
Йде і чує зойки муки
Так, що бідний аж упрів.
Дома сів, чита', листує
Книгу горя і страждань
І здалека наче чує
Голос здавлених ридань.
Чує скарги: „Ми в кайданах
На поталу різунам.
Наші руки й ноги в ранах.
Їсти, їсти дайте нам!“
— „Їсти?...“ Дядько облизався
Й уявив гіркі часи.
Ще й на лихо навязався
Любий запах ковбаси.
Встав і книжку взяв під паху
І пішов опять просить:
— „Пожалійте бідолаху,
Книжки вже мені досить“.
„Пожалійте мою працю —
Книжки чейже не з'їси!
Я оддам вам тую цяцю
За пів фунта ковбаси“.

— „А, антихристи! ми вам покажем,
Як вам змовляться на баранців!
Ми головами в бою поляжем
І обороним наших скобців!“

Влізла під лави вся хлуніяда
І прорідився ряд боєвий.
Так і здавалось, що бабіяда
Рабству поклала міст крицевий.

Враз ісповнився духом героя
Жуан Кучерявий і гукнув: „Раби!
Викиньте з серця підлого боя!
Хто тут хазяїн? — Ми, чи баби?

„Ви божевільні, чи ви попились?
Мало вам ганьби та батогів!
Ще баранами щоб ми звобились?
Барбаріаде! в бій на врагів!“

Висунув носа Гриць Саламаха
І зпід спідниці крикнув: „На бій!“
Виліз з траншейри Хвіст, Костомаха,
Пень, Недотичко, Цап і Бабій.

Жуон порядкує славне лицарство
І промовляє: „Трупом впаду,
А не подамся в їхнє царство!
Я хліборобом був і буду!

„Станьте, компадре, Петре Всецільний,
Тут на переді: ви коронель.

Ви поруч, Чайко, Литвин Повільний
В ряд! і не будьте тим з конопель!“

Стали рядами; тихо, ні звуку,
Ждали на дужий голос труби.
Вожд усміхнувся, витягнув руку
Й гукнув хоробро: „На бік, баби!“

IV.

Бій.

Музо! благаю, дай мені сили
Гідно славити Порт Уніон,
Де баранячі тужать могили
Й де „хліборобів“ зріс пантеон!

Годі! я грішний ще й непокірний —
Тровлений, мушу правду скривать.
Вірте, хотів би дати вам вірний
Образ, та годі. Що ж? Наплювать!

Оповідати, як Турковина
На генеральну сповідь взяли?
Як Педро стримав запал Литвина?
Як „всечеснійші“ сльози лили?

Як Костомаха зручно звивався
Й бомбами пражив вражі ряди?
Як непокірний Чайка загнався
Крізь баранину в самі зади?

Оповідати, як Турковину
Кров пожовтила спідні штани?
Як тричі зрадив він Жидовину
І одрицався від сатани?

Де тая мова, щоб змалювала
Дику відвагу наших борців?
Щоб розписала, як дала драла
В порох розбита тропа скобців?

Плаче Дурнопіль, соромом битий,
В поросі веться наче той хроб.
Порт веселиться, славою вкритий;
З вірою в завтра йде „Хлібороб“.

Мед потоками розлився
(Розщедрився Рябко Біс!)
Лиш один не веселився
Керкермайстер Кривоніс.
Не втішають його вина,
Ні соборище ціле.
Й раз у раз до Жидовина
Шепче: „Отче, буде зле!...“

II.

Благословенне на святий бій.

То не галич, ані корви роси застелили;
Бісьо Вельо шле до бою темні свої сили.

Виряжає своїх воїв, слізно промовляє:
„Ой важкі часи настали — тільки Господь знає!

Поселився в серці хама дух відваги й бунту;
Далі, далі — й доберемся в касі аж до ґрунту.

Пропадає наша „Праця“, збунтувались мули,
І забули як набожно в плузі спину гнули.

Помудріло кляте хамство! (тут нахмури́в брови)
Щораз слабше, щораз гірше дояться корови.

А проте не тратьте духа: йдіть до бою сміло!
Ви хоч труси, але Каська зробить наше діло.

Йди, герою Турковине, Касьок генерале!
І подбай, щоб з „Хлібороба“ й місця не остало.

Місія „свята“ й кропило — ось вам наша зброя!
Вони з кожної Марини зроблять нам героя“.

Покінчив хитрун промову, покропив кропилом —
Злопотіло стадо корвів, лиш замело пилом.

Ой нависли чорні хмари і дощами плачуть:
Буде-ж тобі „Хліборобе“! Он як корви крачуть!

III.

Мобілізація.

Що то за порох, що то за порох
Від Дурнопобля криє шляхи?
Чи з Парагваю грозить нам ворог?
Чи наступають ворожі ляхи?
 Ні парагвайська, ні людська сила
 Вкрай сколихнула мир Парани.
 Це тільки „тропа“ порохи збила
 Це дурнопільські йдуть барани.
Йдуть, поспішають — не спочивають,
Поки не стали на Іратах.
Тут у Мігела сил набирають.
Хвиля — кожний знявся мов птах.
 Буде ж вам, буде, ви „хліборобці“!
 Збаранізуєсь гордий ваш дух,
 Як понесете зуби в коробці,
 Як з ваших чубів зробиться пух!
В Порт-Уніоні плаче тривога,
Мов на жахливий вид сарани:
„Защо нам грішним допуст від Бога?
Защо несуть нам смерть барани?“
 Миттю скликають воїв на раду.
 Перші у зброї збіглись баби.
 І піднялося: „Ось вам парада!“
 Враз загреміли в такт коцюби...

Нам вдалося б з Поляками

До ладу мерщій дійти!

Так, компадре, Господь бачить!

Рада би душа у рай...

Та нехай нам край пробачить...

Боже їм допомагай!“

Довго, довго розмовляли.

(Бог їм заплаць в небеси!)

Врешті пнем нозасипляли,

Впхавши до чарок носи.

Не минула і неділя,

Як одному з тих борців

Натякнули, щоб хоч міля

На ранених дав стрільців.

„На стрільців?“ --- сказав хоробрий.—

Знали що найти — ну-ну!...

І поплентався недобрий

До компадра — на війну...

Вдартеся, земляче, в груди

(Поминувши деяких):

Кілько поміж вами буде

Патріотів осььтаких?

Скільки сліз за Неньку рідну

Ви не вилєте в чарки!

А згадать сирітку бідну, —

Мов вхопив вас за нирки.

21. Народини „Українського Хлібороба“.

І. Пісня.

Вовнна Рада.

Гей пророчив Кириницький

„Хлібороба“ не буде!“

Загримів Ревун Гембицький:
„Хлібороб“? — А дуля де?“

„Сісеньор! пуста робота:
Від газети ми мистці.
Цитуйте, отче! вся голота
Тут у мене в кулаці!“

Турковин, зложивши руки,
Лиш молився — аж упрів.
Врешті крикнув: „Буки в руки!
Бити, бити дротярів!“

— „Нащо буків? — рік Лопата?
Я від чого доктор прав?
Я до чого ваш? — до ката!
Щоб хтось „Працю“ вашу крав?“

Жидовин (надвсечеснійший)

Рад, аж лисину потер.

— „Ну і став я веселійший...“

Коли ж так, хильнем тепер.

„Гей, добродію!“ — Метнувся
До аптеки Рябко Біс
І за хвилю (аж зігнувся)
Добру „дузію“ приніс..

— „Дай нам Боже! — „Що нам треба...“

— „Що ж би?“ — „Більше дураків“.

— „І скорійш пошлять до неба

Европейських голяків...“

— „Муйтобені!“ — рік Бісьо Вельо
(Мартинович знає, хто...) --

„Я їм шлях у рай постелю;
Я їм — ну!... Я ж в на то...“

— „Славно! славно! — заревіли —

Ми їм згинуть не дамо!“

Й заспівали: „Душу й тіло

Ми за „Працю“ оддамо!“

V.

Перемога.

Бють літаври, прапор має,
А за прапором — пробіг!
Чи кінца юрбі немає?
Чи весь мір сюди прибіг?

Рине, рине наче море
Непроглядний ряд борців
І співає: „Не поборе,
Не зігне нас лють скобців!“

Йде хоробреє лицарство,
Мов розмайний маків квіт,
Топче дурнопільське царство,
Кращій долі шле призїт.

Йдуть відважні уніонці,
Що урвали гидрі лоб;
Машерують дорїзонці —
Любо глянуть: в хлопа хлоп!

В Куритибі, в Гважувірі
Вправді розмаху нема,
Але й тих у їхній вірі
Чорна сотня не влама’.

Йдуть жангадці і збарейці
Й характерники з Легру;
А вкінці ідуть гвардейці
І женуть якусь мару.

Гей почвара обридлива,
Кривописка і стара,
Хитра, злісна і сварлива —
Рідна тьми й брехні сестра.

Йдуть, ведуть стару до гробу.
І вгадайте, хто вона?
Хто вгада', для „Хлібороба“
Хай розвяже гамана.

